

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus VI. Quid sit Jus Advocatiæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

am invadentium ejus jura. Neuter tamen habet jus administrationis vel jurisdictionis, titulo Patronatus, vel Advocatiae.

ARTICULUS VI.

Quid sit Jus Advocatiae?

3117 **L**oquimur hinc de jure Advocatiae, prout condistincto à Jure Patronatus, ut monuimus n. 3055. nam sicut *Jus Patronatus*, prout separatim à jure Advocatiae, dicitur per Ordinem ad suum actum præcipuum (qui est Ordinatio *presentare* Clericum idoneum in beneficio vacante instituendum) jus præsentandi; ita *Jus Advocatiae* dicitur etiam ad suum actum præcipuum, *jus defendendi Ecclesiam*, contra violentas oppressiones, curando simul, ne bona Ecclesiae dissipentur, prodigantur, vel alienentur; ab eo enim *Advocati* vocantur *Guardiani, Custodes, & Defensores Ecclesiarum*. Quamvis autem in toto corpore juris nulla reperitur definitio *Juris Advocatiae*, prout explicat jus distinctum à jure proprio Patroni (ut observat Martinus Magerus de Schönberg, de Advocatia armata c. 5. à v. 5.) ex dictis tamen n. 3055. constat, esse jura distincta, & subjecto separabilia. *Advocati* porro, *sumptam in genere*, Magerus cit. n. 22. docet, esse jus, susceptos in clientelam, eorumque bona, contra vim, & injuriam, tam juris, quam facti, defendendi, sub annuo plerumque honorario, vel jure constitutum, vel conventionem, aliisve modis introductum.

3118 Ex hoc colliges 1. illud jus honorarium non esse de substantia juris clientelaris, seu *Juris Advocatiae*; cum simpliciter abesse possit, eo stante: 2. si non unicum, certè præcipuum *Advocatiae* actum, seu munus & finem esse, clientes suos, & eorum bona defendere, & protegere contra vim, & injuriam; Sic Magerus cit. n. 53. Cum autem dicitur, *Advocati* esse, suos defendere contra vim juris & facti, hoc non intelligitur de vi, quam infert Magistratus. Nam, vim à Magistratu illatam, propulsare, legibus prohibitum est, si careat injuria. Colliges 3. *Advocato* Ecclesiae, qui non est simul Patronus, non competere jus præsentandi ad Ecclesiam vacantem, cuius est *Advocatus*; cum præsentare sit

actus proprius alterius juris; & Patrono (qui non est simul *Advocatus*) non competere illud jus Ecclesiam defendendi, quo definitur jus *Advocatiae*.

Beckmannus in jure Statutario Styriae V. *Advocata*, hanc vocat *jurisdictionem civilem, Vogteicam circa Ecclesiam, ejusque bona rectè observanda*, subditos bene gubernandos, & defendendos contra aliorum invasiones, injurias, & violentiam. Deinde V. *Vogteia* dicit, jus *Vogteicum*, seu *Advocata* suam originem sumpsisse ab eo, quod tam Ecclesiastici, quam Laici Domini terrestres, tempore belli, vel aliarum difficultatum, subditos suos aliis potentioribus in protectionem, vel perpetuam, vel ad tempus, reservatà sibi jurisdictione territoriali (vulgo *Grund Obigkeit*) liberè subjecerint. *Advocati*am temporalem vocat *precarium* (*Bett Vogtey*) & dicit esse ad libitum clientis revocabilem: aliam *hereditariam*, quae perpetua est, & ad hæredes transit, & vocari solet *clientelare jus*. Illa communiter facta est, ob varias belli calamitates; ista verò, nata est, cum Dominus fundi, seu terrestris suos subditos in perpetuum, protectionis gratià, liberè subjecit, vel fundando Ecclesiam, ei aliquos subditos assignavit, reservatà sibi tamen jurisdictione in illos. Hoc postremum non habet locum, nisi hæc reservatio facta sit cum consensu Superioris Ecclesiastici, ut constat ex dictis; Sed, quæ circa istam Beckmanni doctrinam ex vero tenenda sint quoad Ecclesiarum *Advocatos*, dicemus à n. 3137.

§. I.

De diversis Speciebus Advocatiae.

Multiplices *Advocatiae* species enumerat Magerus cit. c. 4. à n. 2. Sed omiſſis pluribus, quarum notitia hic necessaria non est, not. 1. ratione causae efficientis aliam esse *legalem*, quam *Advocatus* habet ab ipsa lege, vel Canone; qualis est illa, quae competit ei ex causa fundationis, extructionis, vel dotationis Ecclesiae, ut dictum est; aliam *Conventionalem*, quae partium libero, mutuoque consensu constituitur. 2. Aliam esse *mandatam* seu *delegatam*, quam quis exercet alieno nomine, & mandato; aliam, non *mandatam*, sed *propriam*, quam quis exer-

exercet jure, ac nomine suo. 3. Aliam *simplicem*, aliam *administratorem*, seu cum administratione conjunctam. Illa est, quæ præter nudam protegendam obligationem & acceptionem honorarii, nullam administrationem, vel ejus inspectionem habet, & dicitur *Vogtey*, vel *bloffe Schutz* *Be- rechtigkeit*: ista verò, quæ secus: Aliqui etiam dicunt *simplicem*, quæ caret jurisdictione, quæ vero habet, eam vocant *jurisdictionalem*, quæ scilicet habet criminalem, aut civilem, vel utramque jurisdictionem adjunctam. Utrum autem Advocatia *administrativa* (*Rasten Vogten*) hodierno tempore majorem potestatem habeat, vel jure exercere possit, quam simplex, dicemus in seqq.

3120 Præter hæc, *Vogteiam* aliqui dicunt, esse unam *superiorem*; alteram *inferiorem*, illam dicunt esse quoddam Regale supremi Principis; istam verò competere etiam minoribus Dominis; aliam *personalem*, quæ cum persona illam habente extinguitur; aliam *hereditariam*, quæ transit ad hæredes. Deinde, Advocatiam ratione Clientum in protectionem susceptorum, dicunt aliam esse *Ecclesiasticam*, aliam, *secularem*. Illa est, quando Clientes in protectionem suscepti sunt Clerici, vel Regulares, sive Protector sit secularis, sive regularis; quando autem Clientes sunt Laici, esto Protector sit Ecclesiasticus, Advocatia est *secularis*.

Cum autem fieri possit, quòd quis in alterius protectione sit cum omnibus, & universis bonis, atque subditis suis, Advocatia erit *generalis*, seu universalis; si autem solum cum aliquibus, non omnibus, erit *particularis*; not. autem, quòd, quando protectio præstanda suscipitur, quin Protectori ulla merces, vel annuum honorarium constitutum sit, Advocatia dicatur *gratuita*; si verò secus, vocetur *mercenaria*. Hodie rarissima sunt Advocatia gratuita, quæ scilicet sine spe lucri temporalis suscipiuntur. Earum tamen exempla quædam refert Magerus *cit. c. 3. n. 249.*

3121 Quoniam autem Advocatia alia est *cum incolatu*, quando quis non tantum clientelam alicujus se subicit, sed etiam domicilium, laremque in Protectoris ditio- nem transfert, & sub illo habitat; si verò careat hoc secundo, est Advocatia *sine in-*

colatu; ideo inter hos clientes discrimen est, quòd *Clientes cum incolatu* sunt *subditi* Advocati, seu Protectoris sui; non autem *Clientes sine incolatu*. Quia ratione domicilii sortitur quis forum, ut diximus in 2. decretal. non autem ratione Clientelæ; aliàs etiam malè divideretur in clientelam *simplicem*, de qua diximus n. 3119.

§. 2.

Quem effectum in Clientibus habeat Jus Advocatia.

NON immorabimur explicando fini, & 3122 officio Advocati, seu Protectoris, sed potissimum ea dicemus, per quæ constet, quid juris competat Advocatis, præsertim Ecclesiarum, quos *Ecclesiasticos* vocari constat ex n. 3120. *Finis* tamen Advocati, & officium diversa sunt. Nam hoc ad media pertinet, quibus finem consequimur; finis verò in absolute operatione consistit. Hinc Advocati officium est, Clientes suos defendere, ac protegere; finis autem, eosdem incolumes, atque indemnes conservare. Not. autem, quòd quidam Laici Jus Advocatiæ, tum relatè ad ipsos Advocatos, eorumque potestatem; tum ad Clientes, eorumque subjectionem, & obligationem reciprocam, exorbitanter, etiam *respectu Ecclesiarum*, ac *bonorum Ecclesiasticorum*, nimium quantum extendant. Inter hos est Beckmannus, qui scribens de Jure Statutario Styriæ, V. *Advocatia*, & V. *Vogteia* docet, *Advocato, etiam Ecclesiarum* competere seqq. nimirum Jus, à subditis suæ Advocatiæ regulariter exigendi, juxta consuetudines Provinciæ, onera, seu servitia Vogteutica 1. certas robottas, 2. censum, seu Steuras (*Die Land-Steur*) nisi Dominus territorii hoc secundum antiquitus reservavit, & in specifica possessione retinuerit. 3. quòd in quibusdam locis habeat ex consuetudine recepta Jus *nundinarum* (*Rirch-Tag Schutz/ und Rirch-Weih Schutz*) & dedicationis Ecclesiæ in eo situm, quod punire possit delicta iis diebus commissa, quæ non spectant ad iudicium criminale.

Quartò, jus obsequandi, & inven- 3123 randi bona Parochorum defunctorum; sic, ut ex speciali mandato generali Principis cavere possint, imò debeant Advocati, ne bona illorum relicta supprimantur, distrahantur; sed creditoribus liqui- da de-

da debira solvantur, residuum proximis consanguineis, aut quibus ex testamento, debetur, consignetur, & à tempore mortis, usque ad investituram novi, domus Parochialis facta testata bene conservetur, & si reparatione indigeat, ex bonis defuncti reparationem Advocatus curet 5. quotannis semel, aut bis ab Administratoribus honorum Ecclesie (von denen Kirch, Bröbsten / und Zehleuthen) in Parochiali domo exigendi rationes, & ad hoc communiter vocari Patronum, si per se, vel alium sui loco interesse velit. 6. *ibid.* V. *Vogteia* pag. 542. ex Layman *tr.* 2. l. 4. c. 13. actus Juris Advocatiae docet esse sequentes: primò installationem, seu traditionem temporalium, seu Parochi investituram in temporalibus; 2. traditionem Urbaniarum; 3. Heringebung der Revers; 4. confectionem inventarii; 5. expeditionem (Abhandlung der Verlassenschaft) hereditatis à defuncto Parocho relictae; 6. inspectionem fabricae; 7. Exactionem rationum, ut dictum est. Verum an hæc ullo jure procedant, dicemus in seqq. præsertim à n. 3137. quibus annotatis:

3124. Quæstio I. est, ad quid Clientes Advocatis, seu Protectoribus suis, ob susceptionem eorum clientelam, seu protectionem, extra pacta conventa, teneantur? ubi nota hic signanter procedere quæstionem de debito, *secluso pacto*, solum *ex vi juris Advocatiae*, & non ex vi pacti & conventionis. Nam, si quid inter Clientes, & Advocatum specialiter conventum est, illud debetur non *vi Advocatiae, ut sic*; sed *vi advocatiae Conventionalis*: Ut ergo primum effectum Advocatiae explicemus, quæstio est, an, & quam obligationem pariat in Clientibus erga suos Advocatos, seu Protectores.

3125. Dubium igitur primum est, an Clientes Protectorem, absque veniâ, impunè in Jus vocare possint? Negant complures; quia persona Protectoris Clientibus semper honesta, & sancta esse debet; *arg. L. Liberto. 9. ff. de Obsq. à Libert.* illa autem persona, quibus reverentia præstanda est, sine jussu Prætoris impunè in Jus vocari non possunt. *L. 2. C. de in Jus vocando.* R. tamen affirmativè, posse de necessitate juris; quia illud edictum Prætoris in *cir. L. 2.* non loquitur de personis,

quibus hæc reverentia (*in Jus non vocandi*) debetur, nisi in edicto expressis; at in eo persona Protectoris expressa non est; ergo: ita Magerus *cir. c. 10. n. 52.* Nam alias nemo Magistrum suum in Jus vocare impunè posset, cujus tamen contrarium ex continua praxi constat; quamvis aequitati conveniens sit, ut Clientes hoc non agant, non præmissâ veniâ petitione.

Dubium 2. an Clientes adversus Protectorem, vel hic contra Clientem productus in testem justè, vel injustè à testimonii dictione abstineat? R. justè illos contra alterum, nimirum Clientem contra Protectorem; & vicissim, testificari posse (quantum est de necessitate juris) quia quilibet testis esse potest, qui à lege vel Canone nominatim prohibitus non est. *L. invitus §. 1. de Procurat. & L. 1. ff. de Testibus*, & cuncta licita sunt, quæ lege, aut decreto non inveniuntur prohibita. *L. nunquam eis. ff. ex quibus causis major. & c. ad dissolvend.* de desponsatione impub. at nullo juris textu demonstrari potest, Clientem ab alio in fidem susceptum, contra suscipientem in testem produci prohibitum esse. Nam usus hodierni temporis jus antiquum in hoc puncto non agnoscit; & hæc de necessitate juris. Et hæc Clientes nec occurrente necessitate Advocatis suis (quantum est de juris necessitate) mutuum auxilium præstare tenentur, seclusâ speciali conventionem. Nam ad plus non tenentur, quam exprimat protectionis contractus.

Dubium 3. an Clientes, ratione protectionis, suis Protectoribus teneantur præstare collectas, seu contributiones? R. negativè cum Magero *c. 10. n. 175.* plures alios pro se citante; quia protectio (consequenter ipsum Jus Advocatiae) Protectoribus, seu Advocatis nec exemptionem Clientum ab Ordinario Judice ipsorum, nec jurisdictionem, nec collectandi potestatem tribuit. *c. ex parte. 18. de privileg. Menochius l. 1. conf. 32. n. 29. Everhard. Consil. 55. n. 64. Besold. de jure foederum c. 5. n. 12.* Deinde Collectans non potest collectas exigere, nisi de bonis, in quibus habet jurisdictionem, Bartol in *L. unic. C. de mulier. n. 34.* hinc civitas non potest collectas imponere pro rebus, quæ sunt extra territorium *L. fin. ff. de jurisdic. omnium Jud. Protector*

Cor autem, seu Advocatus ratione protectionis nec in personam, nec in facultates Clientis ullam habet jurisdictionem, ita Magerus *cit. n. 179.* & seq. & pateb. ex dicend.

Dices: contrarium multis exemplis probari posse cum longo usu, qui fecit prescriptionem. *scilicet* per exempla non probari, quod Advocato jus collectandi *vi Advocatia* competat, cum illa fundentur non in Advocatia ut sic, sed in Avocatia cum incolatu, quæ Clientes facit subditos ratione domicilii, non ratione Clientelæ, ut *not. n. 3121.* Et quamvis, ut rectè notat Farinac. *decif. 146.* in hominibus parum potentibus interdum jus collectandi attentetur, & obrineatur; inde tamen secuta largitio non ex consensu sed metu potius, & reverentia facta præsumitur, nec præstanda ideo collecta in futurum obligationem producit; sed *tacita etiam omnem interrumpit prescriptionem murmuratio.* Quia *timens non affirmat, quando sine periculo reclamare non potest.* Et ideo talis injusta, & violenta possessio, vel quasi possessio longi usus, & consuetudinis, quam allegare solent potentiores, illos tueri non potest, cum sit potius violentia, quam juris, & legitima possessio; sic Andr. de Isernia de feudis; Pacianus de probat. & alii quos *cit. & seq. Magerus cit. c. 10. n. 189. §. 2. extenditur.*

3128 Quæstio est 2. an Clientes privati, renuntiantes clientelæ (mutando domicilium) de jure teneantur Protectoribus suis solvere ratione protectionis illis exhibitæ, jura emigrationis? vulgò *den Abzug/ oder Abfahrt?* *scilicet* quòd non *vi Clientelæ*, seu Advocatiæ præcisè; sic Magerus *cit. c. 10. n. 207.* Nam imponere jura emigrationis est actus jurisdictionis, qua Protectores *vi Clientelæ* in Clientes de jure carent, ut diximus *n. 3127.* & constabit ex dicendis infra. Dixi, *vi Clientelæ*; quia an census emigrationis, alio titulo solvendus sit? Alterius quæstionis est.

Speidelius in suo Speculo juris, illum censum emigrationis (*Abfahrt Geld*) vocat supremum discedentis tributum; *Nachsteuer* in Styria dicitur; in Austria *super. das Frey Geld*; & exigitur in redhostimentum exhibitæ protectionis, & immunitati ob discessum tributum; ut docet And.

Kinchen de investitura um paction. *p. 2. c. 4.* Hic census emigrationis exigitur ab omnibus, qui larem, seu domicilium mutant; mobilia sua de uno in aliud territorium transferendo, & Jure Austriaco, ac Styriaco est satis gravis. Nam si emigrantes sint Vasalli Cæsarei, & abeunt extra Provincias hæreditarias Cæsaris, Principi pendere debent. 10. partem bonorum, quæ secum auferunt; si autem sint extranei, ex hæreditatibus, quos auferunt, 5. vel 6. partem.

Not. tamen 1. Mulieres ratione dotis, esse immunes à censu emigrationis per Constitutionem Rudolphi Secundi de Anno 1597. 8. Martii. *Not. 2.* nullum inquilinum alicujus loci Cæsarei, teneri ad hunc censum, si de una Provincia hæreditaria in aliam emergat, vel hæreditatem auferat, per Constit. LEOPOLDI I. de Anno 1678. 12. Novembr. *Not. 3.* quòd etiam inferiores Domini territoriales in Styria (*Grund u. Herin/ oder Grund Obbrigkeit*) censum emigrationis quandoque exigant à subditis suis, seu incolis territorii ipsius subiecti, cum ad alium Dominum mutatione domicilii emigrant; hoc tamen Jus iis tantum competit, qui hoc Jus probant à tempore immemorabili, vel per 32. Annos quietæ & continuæ possessione docere possunt; cum de his duntaxat casibus Jus statutarium Styriæ loquatur. *Not. 4.* Contrariam nostræ responsioni opinionem in hoc fundari, quòd Clientelæ cum incolatu à suis Protectoribus æque acceperint clientelam & protectionem, quam alii, consequenter iisdem oneribus & legibus subiecti sint. *scilicet* tamen hoc intelligendum de incolis, qui cives facti sunt; non autem de his, qui gratis, vel annuâ pensione locum aliquem inhabitant.

Quæstio est 3. an suscepti in Clientelam Protectoribus suis teneantur *gratis* præstare albergariam, hospitaturam, vel fodrum? id, quod maxime procedit de Monasteriis, quæ aliorum protectioni se commiserunt. Per *Albergariam* glossa in *c. Præterea 23. de jure Patron.* intelligit census, seu pactiones, quæ debentur pro comestionibus, aperturam castri, *die Eröffnung*; alii, hospitationem, seu receptionem in hospitem, qua Protectori detur cum Sociis, seu Comitibus, & famu-

famulis adventanti cibus & potus. Per *Fodrum* autem aliqui volunt significari pabulum equorum; alii extraordinariam quandam annonæ collationem militarem, sive pertinentem ad Imperatoris expeditionem; & *fodrum* hoc postremo sensu acceptum aliqui reputant inter regalia Principis, ut pluribus ostendit Magerus de jure Advocatiæ c. 10. à n. 223. *Hospitatura* denique varias quoque significaciones habet juxta diversas locorum consuetudines. Hinc aliqui eam accipiunt pro jure in tali loco, vel apud talem capiendi hospitium; vel quo illi hospitium assignari debeat; aliqui pro mansionibus, in prædiis fundis, vel Monasteriis antiquitus constitutis, vulgò *Außspann*; vel etiam *Gastung/ und Nacht/ Feld* / quibus præmissis:

Re. cum Magero cit. n. 281. hodie Protectoribus nullum ejusmodi hospitalitatis beneficium à Clientibus jure aliquo deberi. quia Jus hospitandi, vel albergandi est Jus Superioritatis, & regale quoddam; at Protectores vi protectionis & Advocatiæ nullum tale Jus habent in Clientes, ut dictum est & dicitur in seq. Deinde c. *præerea* 23. de Jure Patronatus expressè prohibetur Patronis, Vice-Dominis, Custodibus, seu Guardianis (quo nomine clarè veniunt *Advocati*, seu Protectores) aliquid temporale ab Ecclesiis (quarum Advocati sunt) exigere, nisi modicum, de quo dicam in seqq. & apertè constat ex pluribus Decretis Concilii Tridentini, jam relatis supr. Coetèrum, quamvis non desint, ut notat Magerus cit. à n. 259. exempla, quibus ostenditur, Advocatis à pluribus Monasteriis datas albergarias, hospitaturam & fodrum, non ostenditur tamen datas, vi *Advocatiæ*, sed vi pacti in fundatione, ut notavimus supra, vel vi Administrationis, vel utriusque jurisdictionis, quam olim fuisse penes Advocatos, præsertim administratorios, & jurisdictionales cum defensionis officio, pluribus docet Magerus cit. de Advocatiæ armata c. 10. n. 259.

3131 Quæstio est 4. an Cliens Protectori teneatur ministrare alimenta? Re. negativè: quia, *quod nec consuetudine receptum, nec jure est constitutum, non est temerè asserendum*, ut dicitur §. *considerare*.

mus Auth. de Trient. & semisse L. si verò §. si de viro ff. solus. matrim. L. si servum §. non dixit Prator. ff. de acquirend. hered. L. dissentientis C. de repud. quod autem Cliens Protectori alimenta ministrare teneatur, etiam ad egestatem prolapsa, nec consuetudine receptum est, nec jure constitutum: ergo, intellige, si in principio constituta protectionis non sit aliter conventum. Nam ultra pacta conventa, Clientum onus porrigi non debet. L. si unus §. ante omnia de pact. Hoc autem pactum in dubio non præsumitur; quia in obligatione non veniunt illa, de quibus initio contractus initi verisimiliter non fuit cogitatum, in dubio autem capienda est potius interpretatio, quæ non repugnat verisimili, ut docet Papinianus in L. Tale pactum, §. fin. ff. de pact. Nec obstat, Patrono à Libertis, & Patrono Ecclesiastico, seu Ecclesiæ, ab hac deberi alimenta, cum est ad inopiam prolapsus. Nam equiparatio generalis non habet locum in his, quæ competunt jure speciali; de Patrono autem id specialiter in jure expressum est, ut constat ex priori; nulli autem de Custodibus, Guardianis, seu Advocatis, & Protectoribus.

§. 3.

Quem effectum in Advocatis habet Jus Advocatiæ.

RESP. primum, & potissimum esse jus, ac potestatem susceptos in Clientelam defendendi; secundum esse, jus exigendi annuum honorarium ratione pactæ protectionis debitum; tertium autem olim fuisse in Advocatis Ecclesiasticis, jus, & curam administrationis bonorum Monasticorum. Sed, an hic postremus effectus hodiernis temporibus, hoc Jus Administrationis in Advocatis Ecclesiasticis locum habeat, dicemus in seqq. & negandum esse, constat ex jam dictis.

Quæstio autem est, ad quos actus jus protectionis se extendat in habente jus Clientelæ, seu defensionis eorum, qui sub ejus protectione sunt? non attingimus hic ea, quæ antiquis temporibus Protectores habebant; sed solum, quæ jure

jure hodierno. Et primò Advocatis Ecclesiarum, hujus temporis excluso omni jurisdictionis exercitio, atque administrationis onere (ut dicemus) præter meram defensionem regulariter nihil competit; nec submissione in protectionem aliud jus, quam defendendi in Advocatum transfertur; sic Magerus seu, ut eum citant alii Schönberg *cit. c. 11. n. 77.* &c. Modestini, Pistor. *Consil. 43. l. 1. n. 30. & consil. 24. n. 24.* ex variis Imperatorum constitutionibus, & plures alii etiam Legistæ cit. apud Magerum loc. cit. Nam Advocatus dicitur à protegendo; & *protegere* idem est, ac *defendere*, quod, ut not. gl. in *L. desertorem, §. ult. ff. de re milit. & Barbof. in c. recepimus, de privileg. n. 8.* nullam importat Superioritatem, imò in inferiore, sicut & defensio, verificatur.

3134 Hinc not. 1. quòd Advocatus non tantum bona suorum Clientum, sed etiam personas eorum defendere teneatur, & vicissim. Menoch. de arbitr. *Judic. casu 110. n. 6. & seq. 1.* quia per facultates nostras honos, vita, & status dignitas, imò ipsi homines conservamur; 2. quia defensio bonorum venit in necessariam consequentiam defensionis personæ. Not. 2. quòd Advocatus in territorio suo salvum conductum Clientibus præstare teneatur. Nam defensio naturâ suâ salvum conductum importat. Not. 3. quòd Protector teneatur Clientes suos non offendere. Nam obligatus alium indemnem servare contra Extraneum, multo magis, contra seipsum, cogitur eundem servare indemnem; intellige tamen, si Clientes non præbeant offensæ causam. Not. 4. per litem Clientibus motam, & pendentem, jus Protectionis non impediti; Magerus *cit. n. 303.* nam nemo debet prætextu litis motæ à sua possessione desistere; imò, si impediretur, contra protectorem fieret innovatio, & attentatio. Not. 5. quòd Advocato, quoad defendendos Clientes, & propulsandas injurias non competat plus juris, quam ipsius Clientibus; hinc suos Clientes eo modo defendere debet, quo ipsi, si possent, permissum est. Ed ideo ubi ipsi contra injurias experiri deberent iudicio, ille non debet armis uti. Menoch. *Consil. 99. n. 35. & 39.*
Tom. III.

Not. 6. quòd Jus defensionis se extendat non solum ad bona sub jurisdictione Clientum, sed etiam in alieno territorio sita; quia dispositio, quæ principaliter personam respicit, effectum suum in consequentiam ad bona sita extra territorium porrigit, per textum *L. si fidei commissum §. tractatum, ff. de Judic.* sic Decius *Conf. 207. n. 5. incip. pulchrum & dubium.* Not. 7. quòd jus protectionis eoque se extendat, ut Clientes, etiam invitò, defendere possit, & debeat. Nam beneficium etiam invitum conferri potest, *si publica causa concurrat*; hoc autem est in dato casu, quia consideratur communis Clientum salus, & libertas publica. Not. 8. quòd Advocati Tutelares suos defendere teneantur, licet Ecclesiarum, Monasteriorum Fundatores Advocatiæ institutionem prohibuissent, Magerus *cit. c. 11. n. 425.* ubi hoc ostendit pluribus exemplis. Not. 9. Advocatos Tutelares non teneri ad operferendam Clientibus, in rebus acquirendis, ad quas nullum habent jus. Defensio enim tutelarum est solum *contra vim & injuriam.*

§. 4.

De Jure Honorarii annui.

Honorarium annuum, quòd Protectoribus penditur, non est de substantia Juris Advocatiæ: ratio est, quia Jus Advocatiæ stat, etiam sine debito, & spe ullius lucri temporalis ex dictis. Nam, ut rectè ait Magerus *c. 14. à n. 179. Protectoris officium omnino gratuitum est, eique pro exhibenda defensione salarium non debetur.* Et ideo Bodinus apud eundem, *Jus, inquit, Clientelare, seu protectionis, omnium maximum, ac pulcherrimum inter Principes censetur.* Heri quidem à Servis, Patroni à Libertis, Domini à Vasallis, magnas utilitates adipiscuntur: *at Principes populivæ, qui alios in Clientelam accipiunt, nihil præter dignitatis, ac verae laudis jucundissimos fructus sperare, sed Clientes opibus, & auxiliis, adversus hostium copias, sine mercede tueri debent.* V. L. 2. C. ut nemo rustican. ad suum Patrocinium suscip.

Et quidem, quòd attinet Advocatos
Yyyy

tos tutelares locorum *sacrorum*, non tantum jure communi, sed etiam specialibus Imperatorum & Pontificum Decretis, prohibita fuit Advocatis mercedis temporalis pactio (ut ostendit Magerus *cit. c. 14. à n. 185.* extra conventa de consensu Ordinarii in fundatione) quamvis postea usu, & consuetudine contrarium inductum sit, præsertim pactis iniitis inter Clientes, & Protectorem, quo casu honorarium annuum licitum est, ex quibus etiam pendet resolutio illius quæstionis, an defensio facienda sit sumptibus Protectoris, an Clientum, de qua Magerus *tit. c. 14. à n. 226.*

§. 5.

De Convenientia, ac Differentia inter Patronos, & Advocatos Ecclesiarum.

3137 **N**on est dubium Patronos, & Advocatos Ecclesiarum in multis convenire; in multis ab invicem differre. Primum enim Jus Patronatus, prout distinctum à jure Advocatiæ, esse præcipue ad actum præsentandi Clericum idoneum pro beneficio vacante, constat ex dict. & præter hoc Patrono competere, 1. honoratiorem locum in Ecclesia, & processibus ex n. 3056. Deinde; quod factus inops ab Ecclesia debeat ali ex n. *cit. n. 3056.* & seq. jus autem Advocatiæ tutelaris, ex vi Advocatiæ, esse solum ad actum defendendi Clientes, & eorum bona contra violentas oppressiones ex n. 3136. & seq. quamvis Advocato etiam Ecclesiastico, ex vi talis Advocatiæ, competat jus inspectionis supra bona Ecclesiastica, sed citra administrationem, vel jurisdictionem, ut constat ex n. 3133. Ambo tamen in hoc conveniunt, *relatè ad Ecclesias*, quarum Patroni, vel Protectores sunt, quod tantum, & non plus vi Patronatus, vel Advocatiæ habeant, quantum illis ab Ecclesia concessum est; neutrum enim constitui potest, nisi dependatur à consensu Ecclesiæ, ex n. 3060. Unde, quod *Advocati* seu *Protectores* à Laicis electi, vi conventionis cum consensu Clientum, vel incolatis, aut alio jure per accidens acquisito, fortassis habent, nullatenus legitime transferri potest ad Patronatum; vel Advocatiæ, re-

latè ad Ecclesiam, ex natura Juris Patronatus, prout videtur discurrere Beckmannus relatus supra n. 3122. ut constabit ex seqq.

Hinc contra dictum Beckmannum n. 3122. relatum, dicendum, *Advocatiæ* in genere malè ab illo definiri per jurisdictionem civilem in Ecclesiæ bona; hæc enim Advocato, etiam Ecclesiastico, vi juris Advocatiæ, ac per se, nulla competit ex n. 3127. & 3133. sed aliquando tantum per accidens, & ex alio c. ut dixi n. 3119. cum seqq. negandum pariter, quod Clientes Advocato teneantur *vi Advocatiæ*, certa servitia, seu onera, seu census, & robotas. Nam vi Advocatiæ nihil illi competit, nisi defensio Clientum ex n. 3133. & seq. esto per accidens, vi pacti, conventionis, vel reservationis in fundatione, aliquid illi concedatur, ut dixi n. 3078. malè quoque dicit, quod Advocatus *vi Advocatiæ* habeat mixtum imperium, & jurisdictionem in subditos Ecclesiæ, 1. quia hoc non habetur ex *vi Advocatiæ*, ut sic, sed ad summum ex vi Advocatiæ *jurisdictionalis*, de qua dictum est supr. Constat præterea ex n. 1162. & seq.

Dicendum præterea contra eundem, 3138 *Advocatis* Ecclesiarum, *vi Advocatiæ* non competere Jus obsequandi bona Parochorum, aut Beneficiorum defunctorum. Nam ex vi Advocatiæ nullam habent ejusmodi bonorum, vel administrationem ex n. 3133. vel jurisdictionem ex n. 3119. secus est, si aliter conventum sit cum potestate Ecclesiastica. Sed hoc habet se per accidens solum *respectu Advocatiæ*. Unde vi Advocatiæ illis nec competit jus conficiendi inventarium bonorum à defunctis Beneficiatis, vel Parochis relictorum; hæc enim pertinent ad administrationem, vel jurisdictionem; Sed Advocatus Ecclesiæ vi talis Advocatiæ neutrum habet, nec Jus distribuendi bona defunctorum Beneficiorum, nisi vel à defuncto, vel Superiore Ecclesiastico ad hoc sit constitutus. Constat ex n. 3094. Confirmari hoc potest ex literis fundationis Episcopatus, & Ecclesiæ Cathedralis Labacensis, §. *Volumus quoque*, in quibus Fridericus Imperator Austriacus omnem potestatem temporalem sibi tantum, suis hæredibus, & ex certa scientia deputan-

deputandis, in bona Episcopi, Canonico-
rum, Vicariorum & homines, vel
colonos eorum, specialiter reservavit ex-
clusis Capitaneis, Vice-Dominis, & aliis
quibuscunque prout ipse legi in Diplo-
mate foundationis, & privilegiorum con-
firmatione à Ferdinando Secundo, mihi
originaliter communicatò à Celsissimo &
Reverendissimo Principe & Episcopo La-
bacensi CHRISTOPHORO SIGIS-
MUNDO, ex Comitibus ab Herberstein.

3139 Dicendum 3. Advocatis Ecclesiæ vi
Advocatie, nullum esse Jus, ut ipsi, à
tempore Parochi mortui, usque ad inve-
stituram novi, facta tecta domus Paro-
chialis conservent, vel reparent, præfer-
tim ex bonis defuncti. 1. quia vi Advoca-
tie nullam habent administrationem ex
n. 3119. Secundò constat ex n. 3092.
cum enim Jus Patronatus vel Advocatie
ex ædificatione, constructione, vel do-
tatione Ecclesiæ competat Laicis non ex
debito, sed gratia & beneficio Ecclesiæ
constat ex n. 3061. & 3078. iniquum est,
jus illud velle extendere contra Ecclesi-
am, & ejus bona, ultra id, quod ab Ec-
clesiæ concessum est. Et ideo negandum
est, quod dicit Beckmannus cit. Advoca-
tis Ecclesiarum vi Advocatie compete-
re Jus exigendi rationes ab Administra-
toribus bonorum Ecclesiæ ex n. jam cit.
Quæ vero adducit ex Laymanno citato,
falsa sunt, nam Layman in toto illo c. 13.
nec verbum de his dicit; imò ibid. n. 11.
ex Panormitano, & Andr. Gail expressè
docet contrarium, nimirum curam re-
rum temporalium Patrono Laico non ita
competere, ut aliquam *jurisdictionem*,
vel *administrationem* vendicare, aut *ra-
tiones exigere possit*. Eius verba retuli-
mus superius. Et licet Pirhing de Jure
Patron. n. 78. doceat, Advocatum Ec-
clesiasticum, posse rationes exigere de
temporalibus Ecclesiæ, non autem Lai-
cum: de utroque tamen negandum est,
quantum est *vi juris Advocatie*, ut dixi-
mus n. 3133. & 3119. quamvis aliter
fieri possit per Privilegium, vel consue-
tudinem approbatam à Papa, ut not. Pir-
hing loco citato, aut etiam viã concor-
diæ, ut constat ex cit. num.

3140 Dicendum 4. Clientes, vi clientelæ
non obligari ad præstandum de jure mu-
tuum auxilium Advocatis, seu Protecto-

Tom. III.

ribus suis Tutelavibus ex n. 3131. nec vi
clientelæ obligari suis Advocatis, seu
Protectoribus præstare collectas, seu con-
tributiones: sic Andr. Gail. l. 2. observ. 54.
constat ex dict. à n. 3127. nec vi Advoca-
tie suæ habere jus à suis Clientibus priva-
tis, mutando domicilium, Clientelæ
renuntiantibus, exigendi jus, seu censum
emigrationis. Constat ex n. 3128. nec
jus, ut sibi à suis Clientibus gratis præste-
turalbergaria, hospitatura, vel fodrum,
constat ex n. 3130. nec Vice-Dominos,
vel Advocatos Tutelares Ecclesiarum, vi
Advocatie, ullum habere jus, ab Eccle-
siis aliquid temporale exigendi, constat
ex n. 3136. & seqq. nisi modicum, si
hoc cum consensu Superioris Ecclesiastici
in ipsa fundacione reservarunt. Constat
ex n. 3099. ubi diximus hoc illis non pro-
hiberi.

Dicendum 5. si Patroni tutelares Ecclē- 3141
fiarum in perceptione fructuum, proventu-
um vel obventionum, quorumcunque be-
neficiorum, ex quacunque causa, vel occa-
sione se ingerant, etiam præsensã consue-
tudine, eos Jure Patronatus ipso jure, seu
facto privatos esse constat ex n. 3097. &
seq. Similiter, Patronatos & Advoca-
tos Ecclesiarum, bona illarum in propri-
os usus convertentes, vel illa usurpare
præsumentes, Jure Patronatus & Advoca-
tie ipso jure privatos esse constat ex n.
3099. sive hoc faciant per se, sive per
suppositas personas; & incurrere excom-
municationem Papæ reservatam ex n.
3097. item Patronis & Advocatis Ecclē-
fiarum, nullum esse jus vi Patronatus,
vel Advocatie, se ingerendi, aut immi-
scendi in his, quæ spectant ad Sacramen-
torum administrationem. Nec in his,
quæ spectant ad visitationem ornamen-
torum Ecclesiæ ex n. cit. nec in his, quæ
spectant ad visitationem bonorum stabi-
lium, seu fabricarum, vel proventuum,
nisi quantum illis competit ex institutio-
ne, vel fundacione, ex n. 3133. Et
hoc non obstante jure inspectionis de quo
dictum est n. 3094.

Dicendum 6. Advocatis Ecclesiæ 3142
rum hodierni temporis non prodesse
exempla Advocatorum, qui olim exer-
cuerunt administrationem & jurisdic-
tionem in bona & Clientes Ecclesiarum à n.
3109. & 3127. non esse de substantia Ju-

ris Advocatiæ, quòd Clientes eis debeant præstare annuum honorarium ex n. 3118. Patronis & Advocatis Laicis Ecclesiarum sub excommunicatione sententiæ ferendæ prohibitum esse, tractare negotia Ecclesiastica non modò spiritualia, sed etiam alia ex n. 3097. Prælatos Ecclesiasticos non debere iudicio Laicorum disponere de negotiis Ecclesiasticis, præsertim spiritualibus ex n. 3102. & seq. vel propter prohibitionem Laicorum omittere, exercere iustitiam Ecclesiasticam constat ex n. 3094. & quoniam Advocatis Ecclesiarum, vi Advocatiæ, nullum est Jus in bona Ecclesiarum, vel personas, iniquè fieret, si propter usum iustitiæ Ecclesiasticæ, hujus Administratoribus ab illis temporalia clauderentur, prohibendo illis perceptionem fructuum, ut apertè constat ex n. 3097. Et ratio est, quia talis prohibitio manifestè violat immunitatem Ecclesiasticam, nimirum usum Juris spiritualis, in quo Jure formaliter consistit beneficium Ecclesiasticum. Nec obstat longævus, quem allegant, usus. Nam hic locus non habet, præsertim si talis sit de quo loquitur Farinacius à nobis relatus n. 3127. nam ut consuetudo det, aut patriat Jus, requiritur tacitus consensus populi, vel eorum, qui ea teneri debent; & præscriptio, sine possessione pacifica non procedit. Certum autem est, quòd Laici in suis consuetudinibus & præscriptis contra Clericos & bona Ecclesiarum, frequentissimè & communiter habeant Clericos reclamantes. ergo V. n. 3127.

3143 Hæc intelligenda sunt de Jure Advocatiæ specialiter acceptæ; plura enim quandoque Advocati, etiam Ecclesiarum habent, non vi Advocatiæ, sed ex accidenti, v. g. *ratione incolatus* conjuncti cum Advocatiæ; *ratione conventionis* per Superiorem approbatæ inter Advocatum & Clientes; *ratione immemorialis usus, legitime capti*, &c. Quia verò hæc à multis non attenduntur (quamvis non bene) plures scribentes, & practicautes, quilibet jam, quòd aliqui Advocati habent *ex accidentali titulo*, applicant Advocatis *indefinitè*, quo modo videtur processisse Beckmannus in his, quæ; ut retulimus à n. tribuit Juribus Advocatorum indiscriminatim, Advocatiæ Jura, quæ ex Jure Ad-

vocatiæ, sed titulis accessoriis quidam practicautes, transferens ad Advocatos *indefinitè*, etiam Ecclesiarum; hoc est, arguendo à diversis ad diversa.

Unde ulterius notandum, ex hoc, quòd cum consensu Ordinariorum quædam permittantur supremis Principibus, tanquam supremis Advocatis, vel alio titulo singularis præcellentiæ; malè idem usurpari ab Advocatis inferioribus ea qualitate destitutis; tum quia id, quòd procedit de Supremo Principe fundatur in qualitate summæ dignitatis; tum quia, ut liquet ex recessu inter Augustissimum Cæsarem, & Archi-Episcopum Salisburgensem de Anno 1671. 12. Nov. in possessione immemorabili Augustissimæ Domus Austriacæ.

Et ideo, licet in dicto recessu in responsione Cæsarea, ad gravamen 10. Commissariis Salisburgensibus propositum, resolutum sit, quòd, ubi cum Commissariis Cæsareis etiam Salisburgenses Ecclesiastici in rebus temporalibus Ecclesiarum cumulativè procedunt, isti Cæsareis præcedentiam concedere debeant, propter qualitatem personæ; præsertim, cum Cæsarei, & Principes terra præcedentiam etiam eo tempore, ubi Archiduces Provincias interioris Austriæ possederunt, obtinuerint; & licet hanc ipsam præcedentiam etiam prætenderint Advocati, dictis qualitatibus destituti; Cæsarem tamen in resolutione sub dato 29. April. 1674. in puncto hujus præcedentiæ statuit, quòd ad præcedentiam, standum esse penes resolutionem principalem de anno 1671. sub 12. Novembr. *in quantum contingit Commissarios Cæsareos*; quòd autem attinet *privatos Advocatos, & Patronos*, eò restringi, ut isti Commissariis Archiepiscopi cedere teneantur cum hac tamen limitatione, ut si tales, nunc privata Advocatiæ, vel Patronatus, redirent ad Cæsarem, vel ejus Successores, Principis terræ Commissarii præcederent Archiepiscopales Commissarios in omnibus.

Ubi autem Salisburgum ad hanc resolutionem de 29. Apr. 1674. per Doctorem Carolum Ludovicum Klies Aulæ notificasset, quòd alii inferiores Ecclesiarum Advocati, resolutioni Cæsareæ, de qua superius diximus, se accommodare nolint, & superius dictos actus (obsignationis

tionis inventura, Abhandlung der geistlichen Verlassenschaften / präsentiam Ecclesiasticorum in susceptione rationum. 3. Clavium ad cassam &c.) privativè quoad potestatem Ecclesiasticam exercere velint sub pretextu, quod Cæsarea resolutio Superiores eos non liget (eò quòd ipsi propter suum interesse in hoc puncto nunquam auditi sint, nec illa resolutio ad usque publicata fuerit) ac subinde rogassent, ut ob causas, quas nomine sui Principalis attulissent, Cæsar ordinaret, suam Supremi Advocati resolutionem in iis etiam locis publicari faceret, & reliqui Advocati ad debitam ejus observantiam inducantur: Augustissimus Imperator ad Intimum Græcii Consilium, 12. Nov. 1678. mandatum dedit his verbis: *Als wollet ihr an die drinnige Regierung und Cammer die Verordnung alsobalden ergehen lassen / und vermittels derselben weiters gehöriger Orten darob seyn lassen / damit gemelter Vergleich in obigen und allen übrigen Punkten / so wohl von denen in der Salzburgischen Diöces. befindlichen privatis Advocatis Ecclesiarum, also sonsten durchgehend / vollzogen / und unverbrüchig gehalten: auch all deme / so darin veranlasset / und statuiert / unweigerlich nachgelebet / zu dem Ende / wann es noch nicht beschehen / bedeuter Haupt Vergleich aller Orten gehörig publiciert werde.* Vienna 12. Nov. 1678. quibus positus, rectè concluditur inferiores Patronos, & Advocatos Ecclesiarum, ubi cumulativè adsunt susceptioni rationum in Ecclesiis, quarum Patroni, vel Advocati sunt, nullo jure pratendere præcedentiam in sedendo, vel subscribendo, respectu Ordinariorum, aut Commissariorum Ecclesiasticorum.

3146 Illud etiam notandum, quod illi, qui ferè in omnibus pratensionibus contra Clericos, & bona temporalia Ecclesiarum, de illis disponendo potestate Laica, (eò quòd sint res concernentes meram temporalitatem, vel jam sit usus talis immemorialis) tueantur se hujusmodi usui, & consuetudine, hujusmodi pretextu non sint tuti coram DEO. Ratio est, quia nulla consuetudo potest dare jus, nisi gaudeat consensu legali Principis, cu-

jus constitutioni contrariatur; at potestate laicà posse disponere de Clericis, & bonis Ecclesiarum etiam temporalibus, non gaudet consensu legali Principis Ecclesiastici; quoad illos actus, qui sub pœna excommunicationis inhihentur Laicis ab Ecclesia; quando enim eos usus Ecclesia haberet tanquam rationabiles, quos sub mortali peccato inhiber, adjectâ pœnâ gravissimâ? ubi autem usus & consuetudo rationabilis non est, consuetudo nihil potest, ut certum est utroque jure.

ARTICULUS VII.

An, & qualiter Jus Patronatus alienari possit?

3147 **E**T si de hac materia pluribus locis agatur in decretalibus, de quibus in seqq. duo tamen sacri Canones specialiter in hac quæstione observandi sunt; primus est, ubi agitur de emptione, & venditione Juris Patronatus; alter, ubi generalius agitur de juris illius alienatione, quæ non tantum fieri potest per venditionem, sed etiam donationem, vel successionem hæreditariam, &c. de his igitur singillatim in seqq.

S. I.

An, & qualiter Jus Patronatus emi, & vendi possit?

3148 **D**E hoc agitur in c. de jure 16. h. 2. ubi Pontifex mandat, ut si Rudolphus jus Patronatus comparavit (emptione, ut colligitur ex seqq.) cum inconveniens sit, vendi Jus Patronatus, quod est spirituali annexum, contractus ille irritus esse decernatur; cui accedit c. Præterea 23. eod. ubi Lucius III. sic loquitur: quoniam Advocati Ecclesiarum jus Advocationis, donationis, vel emptionis titulo, aliisque pro sua voluntate, contractionibus, in alios transferte præsumunt, fodrum, albergaras, regium, & similia, tanquam à propriis rusticis ab Ecclesiis extorquentes: *presenti decreto statuimus, eos, sive Advocatos, sive Patronos, vel Vice-Dominos, sive custodes, vel guardias habentes, seu quocunque alio nomine censantur, à gravaminibus Ecclesiarum cessare, nihilque in ipsis, præter antiquos, & moderatos redditus, à Locorum Episcopis institutos, exigere: aut, si aliud exegerint, excommunicationi sub-*

